

TĖVIŠKĖS

AIDAI

Nr. 22 (1515) 1986 m. birželio 5 d.

Melbourne

XXXI M E T A I

Katastrofiškas kunigų trūkumas Lietuvoje

Tarptautinė informacijų agentūra KIPA iš Šveicarijos Fribourgo ir Austrijos katalikų informacijų centras Kathpress iš Vienos šiomis dienomis paskelbė pranešimus apie vienintelę Kunigų Seminariją Lietuvoje.

Pastarųjų 40-ties metų laikotarpyje - rašo KIPA - kunigų skaičius Lietuvoje katastrofiškai sumažėjo. Šiandien čia jau nėra nė septynių šimtų kunigų, kai tuo tarpu prieš karą ir karo metu jų buvo arti pusantro tūkstančio. Dėl tokio sumažėjimo - pažymi KIPA - yra kaltas Kunigų Seminarijos auklėtinių skaičiaus apribojimas iš valdžios pusės. Ir dabar Kunigų Seminarijos vadovybė dažnai yra priversta atmesti net daugiau kaip pusę kandidatų norinčių tapti kunigais.

1985 metais Lietuvoje mirė 25 kunigai. Tuo tarpu galėjo būti iššventinti tik 19 naujų kunigų. Sovietinės valdžios įstaigos pripažįsta, kad 66 procentai Lietuvos gyventojų yra katalikai. Bet iš tikrųjų katalikų skaičius Lietuvoje yra daug didesnis. Klebonų surink-

tais duomenimis 78% naujagimių yra krikštijami. Apie tiek pat vaikų priima pirmąją Komuniją. Apie 80 procentų mirusių yra laidojami su bažnytinėmis apeigomis. 65 procentai santuokų yra atliekamos bažnyčioje.

Kunigų stoka jau dabar yra katastrofiškai jaučiama, - pabrėžia tarptautinė spaudos agentūra KIPA. — Daugelis kunigų sekmadeniais turi aprūpinti tris parapijas. Daugelis kunigų tęsia pasto-

racinį darbą, nors dėl amžiaus ar dėl sveikatos turėtų teisę pasitraukti iš pareigų.

Prieš keletą metų sovietinė valdžia leido į Kauno Kunigų Seminariją priimamų kandidatų skaičių padidinti, bet tai jokių būdu nėra pakankama, nes dėl kylančio amžiaus vidurkio kunigų mirtinumas kasmet didėja. Dėl to, baigia agentūra, Bažnyčios ir kunigų padėtis Lietuvoje lieka labai sunki.

LRTV

Lietuvių kalbos katedra Budapešto uni - te

Santaros - Šviesos lietuvių akademikų organizacija Čikagoje neseniai sudarė progą vietos lietuvių visuomenei susipažinti su Amerikoje apsilankiusiu Budapešto universiteto prof. Endre Bojtar.

Profesorius Bojtar, Budapešto universitete dėstantis moderniosios literatūros istoriją, yra didelis lietuvių tautos bičiulis, lietuvių kalbos ir literatūros žinovas ir puoselėtojas. Jis yra išmokęs gerai kalbėti lietuviškai, iš lietuvių į vengrų kalbą išvertė Donelaičio "Metus", kitus dabartinių lietuvių rašytojų krašte ir užsienyje kūrinius, kuriuos įjungė į jo paties parengtą lietuvių poezijos antologiją vengrų kalba.

1985-ais metais Budapešte išleido lietuvių kalbos gramatiką. Santa-

ros - Šviesos organizacijos jo garbei surengtoje vakaronėje vengras prof. Endre Bojtar taisyklinga ir gerai kirčiuota lietuvių kalba pasakojo apie savo susidomėjimą pakirų lietuvių rašytojų kūryba, Maironį palygino su vengrų laisvės kovų poetu Petofi Sandor, savo kūryboje būdingiausiai išreiškusių vengrų tautos sielą, kalbėjo apie Vengrijoje augantį susidomėjimą lietuvių literatūra, kalba ir istorija, pranešė, kad dabar Vengrijoje lietuvių literatūros kūrinių pažinimas yra tiek pažengęs pirmyn, kad rengiamasi Budapešto universitete įsteigti lietuvių kalbos katedrą.

Prof. Bojtar pažymėjo, kad stiprios savo krašto meilės požiūriu lietuviai ir vengrai labai panašūs.

AR LEIS SOVIETAU PAGALBOS TEIKIMĄ

Sovietų Sąjungoje įvykus brandolinei katastrofai, Jungtinis Pabaltiečių Komitetas drauge su Amerikos ukrainiečių centrine organizacija kreipėsi į Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybę, prašydami imtis žygių, kad sovietinė valdžia leistų užsienio kraštų vyriausybėm ir tarptautinėm žinybom, taip pat privatiem asmenim nevaržomai ir betarpiškai suteikti pagalbą nuo nelaimės nukentėjusiems žmonėm.

Pabaltiečiai ir ukrainiečiai atkreipia dėmesį, kad išėvių pastangos padėti savo tautiečiam yra so-

vietinės valdžios smarkiai trukdomos: varžoma siųsti siuntinius, trukdomi bet kurie kontaktai su žmonėmis, siekiant patirti, kuri parama jiems dabar reikalinga.

Amerikos pabaltiečiai ir ukrainiečiai, be to, reiškia susirūpinimą, kad nuo nelaimės nukentėję, iškaitant ir Pabaltijo kraštų žmones, nebuvo laiku ir reikiamai sovietinės valdžios išpėti apie jiems gresiančius pavojus dėl radioaktyvumo lygio padidėjimo, taip pat nebuvo duoti jokie patarimai nuo šio pavojaus apsaugoti.

LRTV

SOVIETAU TRUKDO LIETUVOS JUBILIEJŲ

Sovietinė valdžia įvairiais būdais kliudo pasirengimus krikščionybės 600 metų jubiliejaus minėjimui Lietuvoje 1987 metais. Tai pareiškė Jungtinių Amerikos Valstybių vyskupų konferencijos pirm. vysk. James Malone susitikdamas su spaudos atstovais. Sovietinė vyriausybė

ižūliai kovoja prieš religiją krašte, kur katalikai sudaro gyventojų daugumą. Oficiali partijos programa Lietuvos tikinčiuosius verčia atsisakyti religijos, kalbėjo vysk. Malone. Yra faktas, kad antireliginis sovietinės vyriausybės nusiūtatymas trukdo Lietuvos katalikam

LIETUVIAI PASAULYJE

— Havajų salose gyvena apie du šimtus pirmosios ir antrosios kartos lietuvių, kurie šiomis dienomis susiorganizavo įsteigdami Honolulu Lietuvių klubą. Jo pirmininku išrinktas jau keliolika metų čia gyvenęs Povilas Baltis, jam talkininkauja Auksė Miklienė ir keli kiti asmenys. Havajuose gyvena dailininkė Bronė Jemeikienė, sesuo vienuolė Serafina Marija Maziliauskaitė, atvykusi į Havajus 1937 m., o pati naujausia vietos lietuvių bendruomenės narė yra etnografe Elena Bradūnaitė - Aglinskienė. Iki šiol vietos lietuviai susirinkdavo vieną kartą per metus — Vasario 16 proga. Dabar tikisi išplėsti veiklą.

— Čikagos lietuvių organizacijos Jaunimo Centre balandžio 27 d. pagerbė iš pareigų pasitraukiančią ilgametę Lietuvos generalinę konsulę Čikagoje Juzę Daužvardienę ir jos vietoje naujai paskirtąjį generalinį konsulę Vaclovą Kleizą. Iškilmių metu kalbėjo Lietuvos diplomatinis atstovas Vatikane Stasys Lozoraitis junjoras, žurnalistas Stasys Pieža. Juzei Daužvardienei buvo įteikta Giedros korporacijos pirmoji pasižymėjusios moters premija.

— Česlovas Grincevičius yra per rinktas Čikagoje Lietuvių Rašytojų draugijos pirmininku antrajai trijų metų kadencijai. Drauge su juo pareigose liko ir kiti draugijos valdybos nariai - Anatolijus Kairys vicepirmininkas, Adolfas Markelis sekretorius, Apolinaras Bagdonas išdininkas, Povilas Gaučys ir Rimas Vėžys.

— Vašingtone veikiančiam Jungtiniam Pabaltiečių komitetui pranešta, kad birželio 14-tąją - Pabaltijo Laisvės Dienos proga bus priimta Baltuosiuose Rūmuose Pabaltiečių delegacija. Komitetas dabar rūpinasi, kad JAV Senatas ir Atstovų Rūmai iki birželio 14 priimtų Pabaltijo Laisvės Dienos rezoliuciją. Jos pravedimą jau yra pažadėję paremti įvairūs Amerikos kongresmenai, - praneša Vatikano radijas.

— Amerikos Lietuvių Bendruomenės kultūros tarybos dailės premija šiais metais yra paskirta dailininkui Romui Viesului už jo asmeninį įnašą lietuvių kultūrai ir savo kūrybos darbais jos iškilimą tarptautinėje plotmėje. Romas Viesulas yra vienas žymiausių lietuvių išėvijos dailininkų, pagarsėjęs ir tarptautiniu mastu. Jo kūrinius yra išėviję muziejai daugelyje pasaulio kraštų. Jis dalyvauja tarptautinėse parodose, yra sukūręs Vatikano pašto ženklus atžymint Šv. Kazimiero jubiliejų. Romas Viesulas dabar gyvena Romoje, kur vadovauja Filadelfijos Tyler universiteto dailės mokyklai.

— Čikagos Lyric operos rūmuose gegužės 31 d. įvyko lietuviškos operos "Dux Magnus" pastatymas. Ši opera buvo sukurta 1984 m. Lietuvos Globėjo šv. Kazimiero garbei. Muziką pagal poeto Kazio Bradūno žodžius sukūrė kompozitorius Darius Lapinskas ir opera tada buvo pastatyta 1984 m. gale Toronte, Kanadoje. Šv. Kazimiero jubilėjais metų užbaigime. Šiam spektakliui opera buvo perrašyta ir sutrumpinta.

PAGERBĖ PABALTIOJO BIČIULIUS

Jungtinis Pabaltiečių komitetas Vašingtone, minėdamas savo išėkūrimo 25 metines, apdovanojo kai kuriuos amerikiečius politinius veikėjus Pabaltijo Laisvės Žymeniu.

Juo yra pagerbiami asmenys ypač tingiu būdu paremiantys Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvės atstatymo bylą. Šiais metais Pabaltijo Laisvės Žymeniu buvo apdovanoti du senatoriai: William Armstrong ir Donald Riegle, kongresmenas William Carney, Baltuosiuose Rūmuose atsakingas pareigas einantis Amerikos lietuvis Linas Kojelis, valstybės departamento Europos reikalų skyriaus sekretorius Mark Palmer ir Europos saugumo ir bendradarbiavimo amerikiečių komisijos nariai.

Pabaltijo Laisvės Žymuo bus taip pat įteiktas prezidentui Reagan. Iškilmingas žymens įteikimas vyks birželio mėnesį, pabaltiečių atstovų vizito Baltuosiuose Rūmuose metu, Pabaltijo Laisvės Dienos proga.

Prieš 25 metus įsteigtą Jungtinį Pabaltiečių komitetą Vašingtone sudaro trys centrinės pabaltiečių organizacijos: Amerikos estų sąjunga, Amerikos latvių taryba ir Amerikos lietuvių taryba.

tinkamai pasirengti Krikščionybės jubiliejui. Amerikos katalikai įvairiais būdais stengdamiesi jiems išreikšti savo solidarumą ir padėti. Vysk. Malone pareiškimą spaudos atstovam Vatikano radijas pateikė savo biuletenyje, kuris yra transliuojamas įvairiomis pasaulio kalbomis.

Energijos krizė sovietijoje

JI IŠSAUKĖ PAVOJINGŲ ATOMINIŲ JĖGAINIŲ STATYBĄ

Černobyl sovietinėje Ukrainoje įvykusi atominės jėgainės katastrofa ir jos skaudžios pasėkos sukėlė didelį triukšmą tiek Vakarų, tiek Rytų pasaulyje ir iškėlė reikalą rimtai susirūpinti galimais pavojais ir gyventojų saugumu, kuris gali kilti ir kyla iš atominių jėgainių bei jų vartojamų medžiagų žmogaus gyvybei labai pavojingos radiacijos. Černobyl aukų (žuvusių ir sunkiai sergančių) skaičius tuo tarpu, bent jau Sovietų duomenimis, nesąs didelis, bet jis gali šimtais ir tūkstančiais kartų padidėti kad ir po keleto, keliolikos ir net keliasdešimties metų, ką rodo Hirošimos - Nagasaki numestų branduolinių bombų pasėkos.

Atominių (branduolinių) reaktorių statybą ir iš jų išplaukiančią energijos gamybą iššaukė pasaulyje nuolat didėjančios kuro bei energijos paklausos. Didžiausius jų išteklius pasaulyje turi Sovietų Sąjunga: milžiniškus naftos (alyvos), gamtinių dujų, anglies išteklius, neaprepiamus miškų plotus. Atrodo, kad šio krašto gyventojai ir jų valdžia neturėtų stokoti kuro. Tačiau praktiškai kitaip yra: Sovietijos gyventojai labiausia šąla savo privačiuose ir komunaliniuose butuose; nors ši šalis, proporcingai lyginant su kitomis Vakarų valstybėmis, turi mažiausia automašinių, tačiau ir čia, nemažiau kaip kitur, reiškiasi kuro medžiagų trūkumas.

Sovietų Sąjunga (1983 m. duomenimis) kiekvieną dieną pagamina po 12.035.000 statinių naftos. Palyginimui JAV-bės - tik 8.688.000 statines. Elektros energiją Sovietijoje gamina milžiniškos hidroelektrinės (varomos vandens jėga) jėgainės, iš kurių išskirtinai minėtini "gigantai" ir užtvankos (marios) — Sajamo - Šuštensko, Krasnojarsko, Bratsko, Ust Ilinsko, Roguno, Nurenko, Volgogrado ir kt. Jos visos pateikia apie 10% reikiamos energijos.

Didžiulius naftos kiekius teikdavo Baku - Apšeronos srities (Azerbaidžiane), Volgos - Uralo šaltiniai. Tačiau pastaruoju metu jie baigiami išsemti - "matosi jų dugnas", kaip skelbia Vak. Europos spauda. Bet yra daug kitų šaltinių Vakarų ir Rytų Sibire, ypač Timano - Pečioros, Tiumenės srityje. Neseniai iš Tiumenės telkinių nutiestas 3.684 km ilgumo Sibiro naftotiekis, su jį pratęsusiomis atšakomis, kurių viena nuo Polocko pasiekia ir aprūpina prie mūsų Mažeikių miesto įruoštą didžiulę naf-

BRONIUS KVIKLYS

Mūsų specialus bendradarbis
Čikagoje

tos rafineriją. Vien tik tai Tiumenė kasmet pagamina po 279 mil. tonų naftos ir teikia didžiulius gamtinių dujų kiekius, kurie, Vakarų Europos valstybių techniškos pagalbos dėka, aprūpina kelius Europos kraštus dujomis.

Bet naftos, gamtinių dujų, akmens anglies atsargos žemės gelmėse nedidėja, atvirksčiai, nuolat čiulpiamos, greitai mažėja. Energijos gavimas iš vandens jėgainių neduoda reikiamų rezultatų. Čia geras pavyzdys Kauno hidroelektrinė užtvanka (Kauno marios), kuri duoda, palyginti, labai mažą Lietuvai reikalingos elektros energijos kiekį. Taigi iškilo reikalas gauti energiją dar iš kitų šaltinių. Čia ir buvo sustota prie atominių jėgainių įruošimo "taikiems tikslams". Mat pirmiausia branduolinė energija buvo panaudota kariniams reikalams. Turime galvoje amerikiečių 1945. VIII. 6 ir VIII. 9 numestas atomines bombas ant Japonijos miestų Hirošimos ir Nagasaki.

Branduolinės energijos "taikiems tikslams" gamybos pionieriai yra sovietai. 1954 m. Obninske, Kalugos srityje, buvo pastatyta pirmoji šios rūšies energijos jėgainė. Kaip branduolinis kuras naudojamos medžiagos, kurių atomų branduoliai dalijasi, veikiami neutronų. Energija bei šiluma gaminama branduoliniame reaktoriuje. Kaip kuro medžiagos naudojamos uranas ir plutonius. Abidvi medžiagos randamos gamtoje, tik negausiai ir ne visur.

Nūdien pasaulyje veikia daugiau kaip 300 atominių jėgainių, o apie 200 naujų jėgainių yra įruošiamos. Visur pirmąją JAV-bės, turinčios 71 jėgainę. Toliau kiti kraštai taip išsidėsto: Sovietų Sąjunga 51, D. Britanija 33, Japonija 20, Prancūzija 15, Vak. Vokietija 10, Kanada 8, Šveicarija 6, Italija 4, po mažesnę veikiančių ar statomų jėgainių skaičių turi keliasdešimt kitų pasaulio valstybių.

Buvo daug atvejų, kai atominės jėgainės leisdavo žmogaus gyvybei pavojingą radiacijos kiekį, bet di-

desnės katastrofos ligi šiol nebuvo įvykę. Radiacijos kiekis vis būdavo, palyginti, nesunkiai sumažinamas. Jėgainių plėtimasis vyko toliau. Bet Černobyl jėgainės katastrofa paverė Vakarų ir Rytų kraštus pagavoti: ar jėgainių statybą plėsti, o gal sustoti. Pasigirdo daug balsų, kad reikią jų veikimą sustabdyti. Net pats Sovietų Sąjungos viceministeris energijos reikalams Georgijus Šašarinas po įvykusios katastrofos išsireiškė: "Ar kartais atominės energijos gamyba nepažeidžia gamtos balanso; ar nereikėtų energijos klausimą kitais būdais spręsti". Šia proga Sovietuose buvo prisiminta žinomo jų atominio fiziko bei atradėjo Pjotro Kapicos kalba, kurią jis pasakė 1975. X. 8 savo kolegoms, Rusijos mokslų akademijos 250 m. minėjimo sukakties proga. Jis tada pranašavo, kad "nelaimės ar sabotažo atvejais radioaktyvumas gali sunaikinti bet kurią gyvybę daugelio kv. kilometrų aplinkoje, kaip kad buvo Hirošimoje ir Nagasaki". Sovietų valdžia šis mokslininko pareiškimas nepatiko, kalba nebuvo paskelbta spaudoje bei žurnaluose, o Mokslų akademijos prezidentas Anatolijus Aleksandrovas pasisakė priešingai. "už greitą atominės energijos gamybos plėtimą". Taip ir įvyko. Buvo apsispręsta daugiau gaminti elektros reaktorių keliu ir daugiau eksportuoti į pasaulio kraštus naftos, kuri teikia Sovietų Sąjungai apie 80% visų jų užsienio mokėjimo devizų. Atrodo, kad ir po Černobyl katastrofos reikalai nepasikeis: bus ir toliau įruošiamos atominės jėgainės, žinoma, sustiprinus jų saugumą.

O kaip su kuro bei energijos klausimu okupuotoje Lietuvoje? Reikalas liūdnas. Savųjų energijos medžiagų šaltinių neturime. Akmens anglių neaptikta. 1960-1980 m. grėžimų metu nedidelis naftingų medžiagų kiekis aptiktas kai kuriuose Klaipėdos - Kretingos vietose (Gargždai, Vėžačiai, Ablinga, Diegliai, Šiupariai, Sakučiai, Vilkyčiai). Bet eksploatacijai reikiamo kiekio nebuvo - "tik pauostyti..." Ir gal ačiū Dievui, kad taip yra, nes ligi šio laiko okupantai būtų Lietuvos naftą (jeigu ji būtų rasta), jau iščiulpę, kaip jie padarė kituose užimtuose kraštuose.

Energijos klausimo Lietuvoje neišsprendė ir jau minėtos "Kauno marios". Šiuo metu Lietuvos durpės, malkos ir hidroelektrinis kuras teikia tik keletą procentų Lietuvai reikalingos energijos. Už tat 1975 m. Maskvos nutarimu prie Drukšų ežero (Ignalinos r.) buvo pradėta didelio pajėgumo atominės elektrinės statyba, kurios energija skiriama ne tik Lietuvai, bet ir eksportui. 1983 m. paleistas I blokas, o 1990 m. turės būti paleisti ir kiti. Ši elektrinė, turint galvoje rusų techniką, didelis pavojus Lietuvai.

Įvykiai

● **Canberra.** Ukrainiečių organizacijų federacija norėjo nusiųsti vaistų į Ukrainą nukentėjusiems nuo Černobyl atominės katastrofos, bet Maskva tokios pagalbos neįsileidžia, - praneša Australijos paštas.

● **Sydnejus.** Sovietų komunistų propagandai liberalų partijos narys Mr. Samcullen pradėjo nuo gegužės 28 d. leisti Maskvos dienraščio "Pravda" pilną vertimą į anglų kalbą. Spausdina po 100.000 egzempliorių. Šią komunistų propagandą tas Mr. Samcullen sakosi leidžiantis ne dėl ideologijos, o dėl biznio, tik nepasako kas tą jo biznį finansuoja.

● **Melbournas.** Policija jau pagavo penkis kriminalistus, kurie kovo 27 d. susprogdino bombą prie policijos vyriausios būstinės ir mirtinai sužeista žuvo jauna policininkė Angela Taylor, buvo sunkiai sužeisti 22 žmonės, jų tarpe 11 policininkų.

● **Melbournas.** "The Age" dienraštis V. 31 praneša, kad popiežius Jonas Paulius II praėjusį savaitgalį Vatikane buvo sušaukęs žymiųjų Bažnyčios vadovų pasitarimą. Šių metų gale iš Maskvos lankyti Italijos atvyks sovietų Gorbaciov ir galimai prašys audiencijos pas popiežių. Dienraštis praneša, kad popiežius 1984 m. norėjo aplankyti Lietuvą, bet Maskva jam neleido to padaryti. Rusija 1988 m. turėtų minėti 1.000 metų nuo krikščionybės įvedimo, bet ją dabar valdo bedieviai, o Rusijos Ortodoksų Bažnyčia yra pajungta komunistų valdžios.

● **Vašingtonas.** Garsaus sovietų disidentu Andrei Sacharovo žmona Yalena Bonner buvo sovietų valdžios išleista į Vakarų širdies operacijai. Pasveikus ji aplankė Prancūzijos prezidentą Mitterand, bet Vašingtone administracija jos neprileido prie Amerikos prezidento, kad Amerikai nepagadintų ryšių su Maskva. Grįždama atgal į Rusiją spaudai pareiškė, kad ją laukia sunkus gyvenimas, kai KGB paslėpti aparatai nuolatos ją ir jos vyrą stebi, filmuoja ir rusų daktarai jos vyrą pavertė invalidu.

● **Sydnejus.** Etninių bendruomenių federacijos taryba kviečia dėl jaunimo 12-25 metų amžiaus užpildyti blankas dėl premijos už pasižymėjimą savo bendruomenės jaunimo programoje. Komisija atrinks tokį iškilų jaunuolį ar jaunuolę ir premiją įteiks Melbourne rugpjūčio 29 d. laike pirmojo Etninio jaunimo forumo Australijoje. Blankas užpildyti iki liepos 25, jas gauti iš "Ethnic Communities Council" kiekvienos valstijos sostinėse arba 541 George St. Sydney 2000.

● **Romoje** ukrainiečių kardinolas Miroslavas Lubačivsky laišku kreipėsi į viso pasaulio vyskopus, prašydamas pavesti savo tikinčiųjų maldoms ukrainiečių tautą, ištiktą skaudžios branduolinio sprogimo katastrofos Černobyl. Kardinolas praneša, kad sovietų valdžia neleisdžia nukentėjusiems pasiųsti medžiaginę pagalbą ir palengvinti nelaimės paliestųjų kančias. Prašo viso pasaulio tikinčiuosius maldose pavesti Dievui šios tragedijos aukas.

T Ė V I Š K Ė S A I D A I

18 Henry St. Kensington Vic. 3031. Tel. 376 7355

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIET. KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius kun. Dr. P. Dauknys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$ 25. Kituose kraštuose \$ 30. Atskiras numeris 50 c. Skelbimai už skilties vieną cm \$ 1.50. Nuolatiniam skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

Printed by "Tėviškės Aidai" 18 Henry St., Kensington Vic. 3031. Published by Mr. Vincas Žemaitis, the President of the Lithuanian Catholic Federal Committee, 17 McMillan St. Clayton, Vic. 3160.

TEVIŠKĖS AIDAI

PRISIMENAM TRĒMIMUS

Birželio mėnesį minime mūsų Tėvynės Lietuvos tragiškiausius jos istorijos įvykius - 1940 m. nepriklausomybės netekimą, sovietų Raudonajai armijai užgrobus mūsų kraštą, 1941 m. - prasidėjus mūsų tautos išnaikinimui - baisiuosius trėmimus į Sibirą. Vos praėjus trimis savaitėmis nuo Rusijos įsiveržimo į Lietuvą, prasidėjo pirmoji masinė suėmimų banga - organizacijų ir politinių partijų vadovybių, ir naktimis pradėjo dingti žmonės. Sovietinis režimas siekė likviduoti visus, kas tik nepritarė okupacijai.

Pats ryškiausias pirmųjų okupacijos metų sovietinio teroro žvėriškumas pasirodė Maskvos saugumo viršininko Serovo užplanuotas lietuvių tautos sunaikinimas masiniais trėmimais į Sibirą ir ten lėtai mirčiai. Pagal rastus dokumentus, pirmajai pradžiai turėjo būti ištremta 700.000 lietuvių. "Išvežtųjų Lietuvių Sąrašas 1940-41", kurį išleido Čikagoje Pasaulio Lietuvių Archyvas 1981 m., skelbia, kad per Maskvos valdymo pirmuosius dvylika mėnesių, 1940-41 m. nuo birželio iki birželio Lietuvoje buvo suimta, likviduota ar iš jos išvežta nemažiau 46.000 žmonių, iš jų 34.000 tremtinių ir 12.000 per kalėjimus perėjusių ar juose žuvusių, o kai kurie pokariniai šaltiniai skaičiavo tokių aukų net 49.000. Sovietams grįžus antrą kartą į Lietuvą, vyko dar siaubingesnis teroras, žudynės, masinės deportacijos į Sibirą.

Trėmimai į Sibirą baugina ir užkrečia siaubu. Jus minime ne tam, kaip puikuoliai šneka, kad tai verkš lenimai ir pasiguodimai. Praeitį teisingai suprasta, nors ji būtų ir labai skaudi, tragiška, mummyse gimdo didvyrių dvasią: ji įkvepia, skatina, įpareigoja, stiprina, nežinančius apšviečia. Izraelitai nebijojo sunkios Egipto vergijos prisiminimų, nes visur jie matė Dievo artumą: "Kai tavo sūnus rytoj paklaus ir tars: ką reiškia šitie paliepimai? Jam atsakysi: buvome Egipte Faraono vergai, ir Viešpats mus išvedė iš Egipto galinga ranka... Jis bus mums mielaširdingas, jei laikysime ir vykdysime visus jo įsakymus Viešpaties mūsų Dievo akivaizdoje, kaip jis mums yra liepęs" (Pakartoto Įstatymo Knyga 6,20-25).

Senais laikais lietuviai nuo priešų gelbėdavosi pilyse, o dabar bažnyčiose. Priešas pilis griovė ir degino, o dabar iš tikinčiųjų atima bažnyčias, ne vieną sudegina, nes jos atstoja ir tikėjimo ir laisvės siekimo tvirtovę. Viešpaties galingą ranką šiandien labai gyvai jaučia kovojantieji Tėvynėje. Jie pagrįstai tvirtina per "Aušrą" Nr. 23 skelbdami: "Lietuva tiki savo Prisikėlimu ir rodo visam pasauliui, jog nėra susitaikiusi su vergija, bet priešinasi ir priešinsis, kol atgims laisvė. Jei ne dangaus globa, ar pakeltų drąsuoliai visa tai?" — Taip niekas neprivers nutilti tų, kurie yra pasiryžę aukotis už brangiausią turtą - LAISVĘ! PD

Popiežiškoji Lietuvių šv. Kazimiero kolegija Romoje

Lietuvos ir viso pasaulio lietuvių katalikų pasididžiavimas Krikščionybės Centre Romoje turėti savų kunigų paruošimo įstaigą.

PREL. KAZIMIERO DOBROVOLSKIO 50 METŲ KUNIGYSTĖS SUKAKTIS

Birželio mėn. su keliais kurso draugais prel. K. Dobrovolskis švenčia auksinį kunigystės jubiliejų. Lietuvių visuomenė turėtų atkreipti dėmesį į šį kuklų, bet didelių nuopelnų Kristaus vynuogyno darbuotoją.

K. Dobrovolskis gimė 1911 gruodžio 16 d. Varnabūdės kaime, Sasnavos parapijoje. Jis buvo vienas iš 9 Dobrovolskių šeimos vaikų. Tėvas buvo miško tarnautojas. Pradžios mokslą ėjo Navasadų kaime, kur tėvai buvo nusipirkę ūkį ir per sikėlę gyventi. 1924 m. rudenį įstojo į Rygiškių Jono gimnaziją Marijampolėje, kur jau mokėsi du vyresnieji broliai - Jurgis ir Jonas. Jurgis - teisininkas, aktyvus ateitininkas, buvo išvežtas bolševikų į Sibirą, kur išbuvo 15 metų. Jonas — matematikas ir Vilniaus universiteto asistentas, II pasaulinio karo eigoje atsirado išeivijoje, nelaukdamas mirė Clevelande. Kazimieras už dalyvavimą slaptoje ateitinkų organizacijoje, po to kai organizacija buvo uždrausta, buvo pašalintas iš gimnazijos 7 klasės. 1931 m. rudenį įstojo į Vilkaviškio kunigų seminariją, į antrą (licėjinį) kursą. 1936 m. mokslą seminarijoje baigė ir birželio 11 d. buvo pašventintas kunigu.

Kun. K. Dobrovolskis tapo paskirtas vikaru Kudirkos Naumiesčio parapijoje. Čia pasiliko vikaro pareigose iki 1944 m. Tą rudenį buvo vokiečių paimitas ir išvežtas į Vokietiją priverstiniais darbams. Tris mėnesius išbuvo prie Insterburgo dirbdamas ruošiant gynybos pozicijas. Frontui traukiantis gilyn į Prūsiją, atsirado Karaliaučiuje, vėliau Frauenburg ir Markt — Grafinge. Karui pasibaigus eina pabėgėlių kapeliono pareigas Haag, Obberbayern ir Traunsteine.

1950 m. lietuviams daugumoje išemigravus, kun. K. Dobrovolskis, gavęs lietuvių vyskupų reziduojančių Vokietijoje sutikimą, atvyko į Romą pagilinti studijas. Apsigyveno šv. Kazimiero Kolegijoje ir lankė Laterano universitete bažnytinės teisės kursą. Studijas baigė įsigydamas kanonų teisės licenciatą. Nuo 1954 m. iki da-

bar administruoja Kolegijos nuosavybę - ūkėlį ir vilą Ponte Lucano, Tivoli. Šias pareigas eina su dideliu pasiaukojimu. Kolegija jam yra ir visada bus dėkinga. Nors pareigos žemiškų uždavinių tvarkyme iš jo visada pareikalavo daug laiko ir energijos, vis dėlto visada jis jautėsi pirmoje eilėje kunigas. Pagal turimas galimybes dirbo vietinėje sielovadoje. Šiuo metu organizuoja naują parapiją Tivolio vyskupijoje.

Tylus, socialus, ištikimas ir paslaugus prel. K. Dobrovolskis, kaip prel. A. Jonušas, visada noriai patarnauja atvykstantiems turistams. Nors užimtas ir nestiprios sveikatos prel. K. Dobrovolskis prašomas niekada neatsisakė patarnauti. Turėtų jį bendradarbiu tikra Dievo dovana!

Te Dievas jį laiko darbingą ilgus metus savo garbei, mūsų džiaugsmui ir Kolegijos naudai.

Prel. L. Tulaba

Pirmoji katastrofa Sovietų Rusijoje

Šiais metais įvykusi katastrofa Ukrainoje, Cernobyl - atominėje jėgainėje, faktinai yra jau antroji baisi nelaimė.

Pirmoji katastrofa Sov. Rusijoje įvyko žiemą 1957-58 m. pietų Uralo srityje prie Kištimo miesto. Kištimas randasi 1.250 km į šiaurės rytus nuo Maskvos ir 2.410 km į šiaurės rytus nuo Černobyl. Manoma, kad Kištimo katastrofa buvo daug didesnio masto negu Černobyl mirusių žmonių skaičiumi ir užnuodytu žemės plotu.

Sovietų mokslininkas Levas Tumerman 1960 m. važiuojo mašina pietų Uralo srityje. Aplinkui, kur tik akis užmatė, buvo tušti laukai. Jis privažiavo iškabą, kurioje buvo patariama važiuoti sekančius 30 km labai greitai ir niekur nesustoti. Važiuodamas greitai, Tumermanas žvalgėsi į kairę ir į dešinę, stebėdamasis, kad nesimatė nei miestelių, nei kaimelių, nei medžių, nei pievų, tik vietomis stypsojo pavienių, sugriautų namų kaminai.

Vėliau Levas Tumerman išemigravo į Izraelį ir paskelbė tai ką matė Uralo kalnyno srityje.

Iki 1957-58 m. visa sritis, priklausanči Kištimo miestui, buvo sovietų plutoninių ginklų gamybos centras.

Sovietų valdžios užslėpta Kištimo paslaptis nuo užsienio ir užjūrių kraštų pamažu pradėjo išryškėti. Sovietų biologas Medvedev 1973 m. išbėgęs iš Sov. Sąjungos į užsienį ir apsigyvenęs Londone, 1976 m. parašė straipsnį, kuriame skelbė, kad sovietai gamindami plutoninius ginklus, atmatas užkasdavo negiliai, nes nesuprato pavojaus. Atmatoms nykstant, gaunasi karštis ir radiacija veržiasi lauk. Medvedev paskelbė, kad 1957-58 m. Kištimo srityje radiacija prasiveržė kaip ugniakalnis, aplinkui sunaikinama bet kokią gyvybę. Britų mokslininkai Medvedevo straipsnį suniekino, kaip jo fantazijos išdavą. Po to Medvedev pradėjo kništis po įvairius moksliskus sovietų žurnalus ir užtiko daugybę straipsnių, kuriuose, nors miglotai, tačiau buvo gvildenamas atominės radiacijos pavojus ir minimi pavadinimai užnuodytų ežerų, laukų ir miškų.

Minėtuose straipsniuose buvo teigiama, kad radiacijos neįmanoma užgniaužti.

Pagaliau JAV geografsai pastebė-

jo, kad aplink Kištimo miestą yra dingę apie trisdešimt miestelių ir kaimelių pavadinimų naujai išleis-tuose Sov. Rusijos žemėlapiuose. 1982 m. įvairūs JAV mokslininkai įsitikino, kad ištisų didžiulis žemės plotas prie Kištimo miesto yra tapęs dykuma.

Manoma, kad jau 1954 m. sritis apie Tičą upę buvo apnuodyta prasiiveržiančia radiacija iš reaktoriaus, kuris nebuvo aklinau apsaugotas.

Dabar yra dvi nuomonės apie Kištimo katastrofą. Kai kurie mano, kad Medvedev klydo paskelbdamas buvusį didelį sprogimą, kaip ugniakalnio prasiveržimą. Jie mano, kad negiliai užkastų atmatų radiacija prasiveržė daugelyje vietų be sprogimo ir viską aplinkui užnuodijo. Tačiau JAV mokslininkai 1957-58 užregistravo sprogimą Uralo srityje. Jie anuomet tikėjo, kad sovietai išbandė atominę bombą. Tikriausiai tai ir buvo sprogimas, apie kurį rašė Medvedev.

Pamažu iš Sov. Rusijos prasi-veržė žinios, kad anuomet šimtai žmonių mirė tuoj pat ir tūkstančiai mirė vėliau. Dabar yra žinoma, kad už poros metų po įvykusios katastrofos, sovietų valdžia į tą vietovę pasiuntė didelę grupę kalinių. Juos apgyvendino specialiuose barakuose. Jie pylė smėlį ant užnuodytos žemės. Radiacija buvo tokia stipri, kad niekas neabejoja, jog tie kaliniai netrukus mirė. Vakariečiai tą kalinių grupę vadina "mirties kolona".

Sovietų valdžia supratusi, kad ir tuo būdu radiacijos neužgniauš, užnuodytą plotą užtvėrė spygliuota viela, kitur perkėlė netoliese gyvenusius ūkininkus ir sugriovė jų namus, kad žmonės nebandytų juose apsigyventi. Radiacija toje vietovėje "gyvuos" apie pora šimtų metų, gal net ilgiau.

Nežinia ar kada nors bus smulkiau sužinota apie pirmąją katastrofą, nes ji anuomet buvo stropiai nuo viso pasaulio užslėpta ir jau yra praėjęs gerokas laiko tarpas.

Mokslininkai sako, kad tarp Kištimo ir Černobyl katastrofų įvyko ir kelios menkesnio masto nelaimės.

Oficialus sovietų asmuo Borisas Malakovas užklaustas apie Kištimo katastrofą atsakė, jis nerandęs reikalo aiškintis dėl nepagrįstų spėliojimų.

Agnė Lukšytė

Kiek Dievas yra reikalingas civilizacijai

Teisingai yra sakoma, kad jeigu Dievo nebūtų, tai žmonės jį išgalvotų. Ar taip Dievas yra svarbus žmogui, kad jis be jo negalėtų gyventi, kitaip sakant, kiek žmogus galėtų būti žmoniškas be Dievo, kokia būtų civilizacija be Dievo, kokiais idealais žmonija gyventų? Mokslas mums atsakytų, kad civilizacijai Dievas nereikalingas, nereikalingas jis ir žmogui. Bet ar buvo kur ir kada kokia nors kultūra, ar tauta, kurioje nebūtų buvę dievų, ir žmogus nebūtų jų pasigedęs? Aš nežinau, nežino ir istorija. To fakto turėtų užtekti, kad galėtume rimtai suabejoti tokiu teigimu. Istorija rodo, kad žmonija visais laikais tikėjo į dievus, ieškojo dievų užtarimo, pagalbos čia žemėje ir po mirties. Buvo gerų ir blogų dievų: vieni padėdavo, o kiti keršydavo, todėl ir žmogus vienu bijojo, o kitus mylėjo, garbino ir aukas aukojo šventyklose.

Tik Kristus apreiškė apie vieną Dievą, visų žmonių Tėvą, įsakė vienas kitą mylėti ir tvirtai tikėti į amžiną gyvenimą. Pasauliui jis paskelbė nepaprastai reikšmingą pareiškimą, sakydamas, kad visi žmonės yra lygūs: nėra nei žydo, nei graiko, nei vergo nei laisvo, nei pono nei tarno, nei vyro nei moters, visi yra lygūs, visų teisės vienodos, nes Dievas yra visų žmonių Tėvas. Šis gražus pareiškimas davė vilties Krikščionybei sukurti Dievo Karalystę žemėje. Deja, šian dien mes galime konstatuoti faktą, kad tos gražios viltys išnyko, dekrizacija, sekuliarizacija privedė pasaulį prie ateizmo. Taigi Dievas nebereikalingas nei žmogui, nei civilizacijai.

Dar neseniai, XIX a. pradžioje, didelis prancūzų mokslininkas Pierre Simon Laplace (1749-1827) pirmasis sukūręs ir paskelbęs matematinio pobūdžio saulės sistemos susidarymo teoriją, pareiškė, kad daugiau Dievas nebereikalingas pasauliui. Atseit, žmogus jau žino, kaip pasaulis susikūrė ir kaip jis egzistuoja. Tas pirmas toks pareiškimas buvo sutiktas su nuostaba ir pasipiktinimu. Šiandien jis daugeliui mokslininkų yra aksioma.

Kitas mūsų laikų mokslininkas matematikas, filosofas Bertrand Russell, neseniai miręs, buvo vienas iš didžiųjų ateistų, mėgo šiuos klausimus diskutuoti su teologais viešose tribūnose, yra parašęs keletą knygų ateizmo klausimais. Jis savo pažiūrą į žmogų grindė šiuo argumentu: žmogus, kaip vandens lašelis egzistuoja tol, kol mirtis jo nesuskaldo. Kaip suskaldytas lašelis išnyksta, taip ir miręs žmogus išnyksta. Kas gali sakyti, kad šita tezė neteisinga ar nelogiška, tik ji neužbaigta. Nors lašelis ir išnyksta suskaldytas, tačiau jo subtancija neišnyksta, o tik pasidalija į du skirtingus elementus - į vandenilį ir deguonį, kuriuos chemikas gali atgal sujungti ir gauti tą patį vandens lašelį H₂O. Kodėl negail tas pats atsitikti ir su žmogumi: mirtis jį suskaldo į dvi skirtingas subtancijas - į medžiagą ir į dvasią. Dulkės lieka žemėje, o dvasia įsijungia į dvasinį okeaną, kol Didysis Chemikas jas vėl sujungs ir pašauks naujam gyvenimui ir paprašys atsiskaityti paskutiniajame Dievo teisme, kaip

Rašo A. Mauragis

yra pasakyta Apreiškime. Ar čia ne ta pati logika, kaip ir su vandens lašeliu, ar ne tas pats kelias. Žmogaus prisikėlimas tampa lyg ir natūralus kelias, natūrali išvada iš gyvenimo. O pagaliau, kas yra tas natūralumas, ar jis ne to paties Kūrėjo sukurtas stebuklas? Visa visata, visa egzistencija kitaip negali būti suprasta, kaip stebuklų stebuklas.

Matome, kad nei Laplace pareiškimas, nei Darvino evoliucijos teorija, nei Russellio atetizmas nėra iki galo pilnai išsvarstyti, jų pareiškimai yra tik dalinai teisingi, bet nedavė iki galo. Laplace pareiškė pasauliui labai ateistišką pažiūrą, tačiau ji yra teisinga, nes jis turėjo mintyje Biblijos pareiškimus apie pasaulio sukūrimą. Šian dien niekas negali sutikti su tokiu Biblijos pareiškimu, kad Dievas pirmą dieną sutvėrė šviesą, o ket-

virtą dieną dangų, žvaigždes ir saulę. Ir iš tikrųjų, mokslui Dievas nereikalingas, Dievas sukūrė pasaulį, o žmogus tegul pats savo protu jį suranda ir atskleidžia. Tiesa yra viena, ar ji būtų skelbiama teisto, ar ateisto. Reikia ieškoti tiesos, o tiesa nuves prie Dievo.

Didelę ateistinę bangą sukėlė Darvino su savo evoliucijos teorija, bet kaltė nėra Darvino, o tų teologų, kuriems rūpėjo ne tiesą rasti, bet Biblijos autoritetą išlaikyti. Šiandien evoliucijos teorija yra visuotinai pripažinta, išskyrus vieną kitą biblininką, kuris fanatiškai tebetiki į Mozės apreiškimą.

Joks ateistas nesukūrė tokio mokslo, kuriuo įrodytų Dievo nebuvimą ir neatsakė į klausimą, kas sukūrė tą racionalią pasaulio darną. Darnos autorius gali būti tik vienas, centrinę jėgą turįs Dievas. Kas kitas? Dvasios ir minties gausybė neleidžia galvojančiam žmogui paneigti Dievo buvimo.

(Bus daugiau)

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Jurgis Gliuda, THE AGONY, a literary approach to history. Iš lietuvių kalbos į anglų išvertė Jonas Zdanys. Knygą išleido Šaulių Sąjunga ir jos pirmininkas K. Milkovaitis. Spaudė Morkūno spaustuvė 1985 m., p. 288, kaina USA \$ 15. Dokumentuotai ir literatūriškai autorius pristato paskutiniąsias Nepriklausomos Lietuvos dienas, iš čia ir knygos vardas "Agonija". Knyga gaunama nusiunčiant banko čekį: Draugas, 4545 West 63th St., Chicago, Illinois, 60629, USA.

Pasaulio Lietuvis, gegužės Nr. 5 (199). Leidėjas PLB Valdyba. Redaktorius Bronius Nainys. Pasaulio lietuvių veikloje iš Australijos minima solistės Genovaitės Vasiliauskienės sukaktis, Australijos Lietuvių Studijų Dienos Adelaidėje, skulptorė Ieva Pocienė.

— o —

PLANINGA KVAILYSTĖ

Rašo Alb. Pocius

Prieš 60 metų Leninas rašė, kad Vakarų kapitalistai yra tiek kvaili, jog jie patys finansuos komunizmo pergalę ir savo laidotuves. Šiandien pažvelgus į laisvojo pasaulio politikų planingas ir kartais neplaningas kvailystes, atrodo, kad Leninas neklydo.

Štai neseniai laikraštis iš Vakarų Australijos "Freedom Life-line" paskelbė kokioms komunistų ir jų draugų organizacijoms vien tik Viktorijos valdžia išdalino 6 milijonus dolerių dovanų, kad tos organizacijos galėtų sėkmingiau dirbti sovietų Rusijos imperijai ir pasaulinei revoliucijai.

Dovanas gavusių organizacijų sąrašas gana ilgas ir sunku jas visas išvardinti. Štai keletas iš svarbesnių: Dr. Joe Camilleri vadovaujama Pax Christi, kuri kovoja už besąlyginį Vakarų nusiginklavimą gavo \$ 70.000. Ta organizacija turi savo centrą Melbourne universitete. Visuomenės Radijo Federacija - Melbourne komunistų vadovaujama radijo stotis, gavo \$ 30.000 ir priedui įstaigos išlaikymui \$ 18.500. Kairiojo sparno "Krikščionių Studentų sąjūdis", kuris organizuoja komunizmą Ramiojo Vandenyno salose, gavo \$ 42.000. Australijos studentų unija \$ 21.000. Italų komunistų celė gavo \$ 48.000. Metalistų unija \$ 40.000. Melbourne radikali radijo RRR-FM stotis \$ 200.000. Tasmanijos užtvankų demonstratorių sąjunga \$ 66.500. "Že-

mės draugų" organizacija \$ 145.000. Konservatorių Fondacija \$ 16.000. Homoseksualistų kooperatyvas \$ 70.000 ir jų žurnalui leisti dar papildomai \$ 52.500. Lesbian sąjūdis \$ 75.000. Prie Fitzroy metodistų paraprijos veikiančios įvairios komunistų studijos ir Taikos bei nusiginklavimo sąjūdžiai gavo \$ 120.000. Moterų lygybės lyga \$ 188.000. IRA radijo stočiai davė \$ 100.000.

Visas tas gausingas sumas, kurias išdalino prokomunistinėms organizacijoms, valdžia nedavė iš savo kišenės, bet mes visi mokesčių mokesčiai turėjome sudėti.

Panašias sumas išmokėjo ne vien tik Viktorija, bet ir kitos socialistų valdomos valstijos, nes mokesčių mokesčiai tyli ir nereikia jokio protesto prieš valstybės išdo eikvojimą.

Negudriau elgiasi ir kitų tautų politikai. Štai Amerikos Senatas griežtai ir be jokių ginčų skiria šimtus milijonų dolerių padėti komunistų kraštams, kaip Jugoslavijai, Lenkijai ar Rumunijai, bet JAV kongresas prezidentui neleidžia paskirti 100 milijonų dolerių pagalbos Nikaragvos kontroms - laisvės kovotojams.

Neatsilieka nuo sukvailėjusių politikų ir milijonieriai biznieriiai.

Štai neseniai vienas Amerikos žurnalistas su nustebimu praneša,

REMKIME TAUTOS FONDA.

nes tai yra pagrindinis pasauliniu mastu organizuotas lėšų telkimas kovai už Lietuvos valstybinę, tautinę ir kultūrinę laisvę.

REMKIME LIETUVOS LAISVĖS IZDĄ.

nes čia sukaupti pinigai atiteks Lietuvai, kada išsivaduos iš pavergimo. Paremiant testamentiniu būdu, būtina sąlyga įrašyti tikslų Tautos Fondo pavadinimą angliškai - Lithuanian National Foundation, Inc., (Tautos Fondas). Nepamirškime - remdami Tautos Fondą ir Lietuvos Laisvės Izdą - jungiamės su kovojančia Lietuva.

Tautos Fondo Atstovybė Melbourne

kad MacDonalds hamburgerių monopolio savininko našlė paskyrė \$ 3 milijonus prieš Ameriką nukreiptoms besąlyginio nusiginklavimo demonstracijoms organizuoti ir dar atskirai \$ 5 milijonus sudaryti specialų "Taikos" demonstracijų Fondą.

Žurnalistams užklausus šios turtingos našlės ką ji darytų, jei rusai užvaldytų pasaulį? Ji atsakė, kad tai būtų labai gerai jos "bizniui", nes tada ji galėtų visoje Rusijoje atidaryti savo hamburgerių krautuves. Reporteriai juokiasi, kad nuo kiekvieno suvalgyto kapitalistinio hamburgerio pusantro cento tenka komunistų pergalei finansuoti.

Prieš porą mėnesių grupė "Taikos apaštalu" iš Amerikos nuvažiavo į Havajus ir ten, gasdindami vietinius gyventojus atominio karo pavojumi, ragino atsiskirti nuo Amerikos ir sudaryti socialistinę respubliką, kurios "globa" pasirūpins Rusijos Ramiojo vandenyno laivynas.

Atsiskyrimo sąjūdį finansuoja Amerikos "World Council of Churches" ir tvirtina, kad tik sovietų Rusijoje religijos laisvę garantuoja Stalino konstitucija.

Prie australų paraprijų pradejo kurtis "Taikos ir Teisybės - Peace and Justice" komitetai, kurie nori paraprijų mokyklose įvesti pamokas apie taiką. Jų išspausdinta Taikos pamokų teksto knyga yra pilna šmeižtų apie Ameriką, o Rusija statoma taikos mylėtoja. Tie taikos komitetai, kaip rašo Adelaidės dienraštis "The News", pernai iš Australijos vyskupų gavo \$ 250 tūkstančių paramos savo pragaištingai veiklai.

— Žurnalistas Stasys Pieža popiežiaus Jono Pauliaus II apdovano tas medaliu "Pro Ecclesia et Pontifice" už nuopelnus katalikiškai spaudai ir ilgametę veiklą Bažnyčios naudai. Šį atžymėjimą jam įteikė Čikagos kardinolas Bernardin. Stasys Pieža yra Lietuvos katalikų spaudos draugijos direktorius, dienraščio "Draugas" bendradarbis.

Gabrielė Petkevičaitė - Bitė

(Ištrauka iš Sydnėjaus radijo laidos)

Kovo 18 d. suėjo lygiai 125 metai nuo Gabrielės Petkevičaitės — Bitės gimimo.

Tai buvo dar viena moteris - rašytoja, visuomenininkė, dalyvavusi Lietuvių tautiniame sąjūdyje, dirbusi drauge su Povilu Višinskiu, Vincu Kudirka, Antanu Smetona, Žemaite ir kitomis to Sąjūdžio didžiosiomis asmenybėmis.

Ji gimė Puziniškio dvare, Panevėžio apskrityje.

Gabrielei Petkevičaitėi, kovotojai už laisvą Lietuvą, teko laimėti sulaukti Nepriklausomos Lietuvos ir jai dirbti. Ji buvo pirmoji lietuviška moteris, pagerbta ir politiniame gyvenime. 1920 metais ją pakvietė pirmininkauti Steigiamojai seimo atidaromam posėdžiui.

Gabrielės tėvas Jonas Leonas Petkevičius buvo gydytojas - idealistas. Anksti netekęs tėvo finansinės paramos, medicinos mokslą baigė Kijevo universitete savo jėgomis. Patyręs didelį vargą, užjautė ir kitus varguolius ir pasiryžo tarnauti neturtingiems lietuviams kaimiečiams. Jis sutiko dirbti Karpių Joniškėlio ambulatorijoje už 33 rublius mėnesinio atlyginimo, kada kiti jo kolegos gaudavo 10 kart didesnes algas.

Tokio didelio idealizmo mokė ir savo šeimos narius. Nelaimei, jo žmona, belankydamasi šiltine sergančius, užsikrėtė ir mirė. Tuomet Gabrielei, vienintelei 9-rių metų dukrelei, teko globoti likusius penkis broliukus. Gabrielė pati buvo pasiligojusi, turėjo sulenktą stuburkaulį, ir atrodė kaip maža kuprelė. Būdama gabi mergaitė baigė gimnaziją gerais pažymiais, o taip pat ir bitininkystės kursus, kurie ją priartino prie žmonių darbų.

Drauge su tėvu gydytoju lankė ir gydė ligonius. Suprasdama medicininių žinių stoka, baigė felčerių mokyklą ir praktiškai atliko gydytojo darbą kaimiečių tarpe.

Šioji profesija ją artimai suvedė su kaimo žmonių vargais ir rūpesčiais, kuriuos ji ėmė užrašinėti.

Lietuvių tautinio judėjimo didysis entuziastas Povilas Višinskis prikaltino ją rašyti ir spausdinti trumpas apsakas. Tada ir kilo mintis pasirašinėti slapyvardžiu. Gabrielė Petkevičaitė pasirinko Bitės pravardę. Vincui Kudirkai pasiskundus "Varpe", kad jam reikšią laikraščiu prirašyti samdytis

SYDNEJUS

OPERA MOKYKLOS BALIUJE

Sydnėjaus Parapijos Savaitgalio mokyklos mokinių tėvai smarkiai ruošiasi skubiai artėjančiam mokyklos baliui. Sparčiai repetuoja naują operą "Mūsų Buities Dienos", kurią statys balius metu birželio 28 d.

Opera buvo specialiai užsakyta pas Edvardą Lašaitį, pagarsėjusį mokyklos operų libretistą. Operos sąstatai ir pagalba mokinių tėvams stoja populiarūs Linksmieji Broliai, kurie užims pirmaujančių balsų roles. Stebint repeticijas darosi aišku, kad lyriškos arijos ir melodinga muzika sužavės visus atėjusius į balių.

Vyt. Šliogeris

Rašo Genovaitė Kazokienė

žydą, Gabrielė - Bitė atsiliepė, tapdama "Varpo" laikraščio nuolatine korespondente.

Mūsų jaunoje literatūroje Bitė yra svarbi savo apsakymėliais, kuriais ji žadino tautinę sąmonę, o taip pat ir dokumentinės medžiagos pateikimu literatūrine forma apie Tautinio atgimimo sąjūdį, jo veikėjus, lietuvių spaudos draudimą, lietuvių teatro pradžią ir liaudies tautinį apsnūdimą. Rašytojos stilius keitėsi. Pradžioje ji rašė realistiškai, vėliau perėjo daugiau į romantizmą.

Bitė parašė dviejų tomų romaną "Ad astra" ir du tomu apsakymė-

lių.

Nepriklausomoje Lietuvoje ji dirbo pedagogės darbą Panevėžio gimnazijoje. Mokinių atmintyje ji išliko kaip pavyzdys pasiaukojančio ir kitų žmonių gerovei gyvenančio žmogaus paveikslas.

Bitė Petkevičaitė buvo veikli ir šalpos darbe. 1893 m. ji įsteigė "Žiburėlio" draugiją neturtingiems moksleiviams ir kultūros darbininkams šelpti.

Gabrielė Petkevičaitė - Bitė savo gyvenimą skyrė kitų žmonių gerovei, lietuviybės žadinimui, lietuvių kultūros puoselėjimui, jaunuomenės auklėjimui, neturtingųjų šalpai ir moterų teisių išsikovojimui.

Nors nuo mažumėlės buvo silpnos sveikatos, bet mirė 1943 metais Panevėžyje, sulaukus 82 metų amžiaus.

Dar apie vilnietį komp. Julijų Sinių

Su dideliu įdomumu perskaičiau G. Kazokienės straipsnius (iš Sydnėjaus radijo programos) apie mano švogerį (sesers vyrą) kompozitorių Julijų Sinių. Žinios gan tikslios ir aprašyme jaučiama šiluma ir supratimas jauno muziko, kuris Dievo gautą dovaną tobulino grumdamasis su gyvenimu ir kovodamas už būvį. Jau vaikystėje Julius turėjo jausti trauką muzikai, nes būdamas tik piemenukas, prismaigstęs visokio ilgio ir storio balanas į sieną, mėgino iš jų išgauti melodijas. Dar būdamas pradžios mokykloje grojo orkestre, dainavo chore, o vargonininkui Činčėikai pamokius, padėdavo jam vargonuoti Švenčionių bažnyčioje.

Pirmoji Juliaus sukurta daina yra pagal poeto Maironio žodžius "Nebeužtvenksi upės bėgimo". Be kitų muzikinių veikalų jis parašė 86 giesmes ir 43 dainas.

Grižtant bolševikams į Lietuvą, Julius su šeima gyveno Vilniuje

ir tik per plauką liko nesušaudytas lenkų nacionalistų, kurie tuo laiku valė Vilnių nuo lietuvių, šaudydami lietuvius vyrus. Julius gavęs pasiūlymą vargonuoti Švenčionyse, išvažiavo su šeima, nes Vilniuj grėsė bėdas. Čia, kaip ir lenkų okupacijos laikais, dirbo su dviem bažnytiniais chorais - lietuvių ir lenkų. Be to dėstė muziką gimnazijoje ir vadovavo mokinių chorui, su kuriuo Vilniuje I-moje Dainų Šventėje 1947 m. laimėjo pirmą vietą. Atsisiūsius šnipinėti choristų tarpe, 1948 m. su šeima (3 berniukai ir naujagimė dukrelė bei uošvienė) išvežamas į Sibirą. Iš pradžių dirbo miškų sakinyje, vėliau dėl pašlijusios sveikatos arklinių, ūkvedžių klubo vedėju.

Vaikams paaugus reikėjo toliau mokytis, tada gavo leidimą persikraustyti į Rešotų miestelį, kur vid. mokykloje gavo muzikos dėstytojo vietą. Suorganizavo dūdų orkestrą ir čia jam padėjo paūgėję 3 sūnūs,

ISKILI LIETUVAITĖ

Plačiai skaitomas amerikiečių dienraštis "Chicago Tribune" atspausdino ilgą straipsnį, skirtą lietuvi mokslininkei B. Galdikaitei. B. Galdikaite yra pasauliniu mastu pagarsėjusi primatologistė - primatų arba aukštesniųjų žinduolių tyrinėtoja. Ji jau 14 m. gyvena ir dirba Borneo saloje, Indonezijoje. Yra parašiusi keletą mokslinių veikalų.

Kompozitorius Br. Budriūnas yra Amerikos lietuvių bendruomenės kultūros tarybos muzikos premijos šių metų laureatas. Premija Br. Budriūnui buvo paskirta už muzikinę kūrybą, praturtinusią lietuvių kultūrą, taip pat už ilgąmetę visuomeninę veiklą. Premijos įteikimas įvyko gegužės 17 d. Bostone, tradicinės premijų šventės metu.

kurie dalyvavo ir chore ir orkestre. "Trijų Brolių Trio" turėjo didelį pasisekimą.

Krasnojarske viso krašto dainų šventėje "Broliai" tapo laureatais, o Juliaus vedamas choras laimėjo pirmą vietą. Ilgainiui, Julijui buvo pasiūlyta dirbti gan neblogom sąlygom, bet atsiradus galimybei grįžti į Lietuvą, žinoma, atsisakė.

1957 m. grįžus numylėtan Vilniun, užsidedė vėl kūrybos ugnelė, nes 9-nis metus ištrėmime nesukūrė nieko. Sakydavo: "Lakštingala narve negieda".

Vilniuj rašė dainas konkursams ir nors jo kūryba buvo aukštai įvertinta ir konkursai laimėti, deja, priešiški draugai užprotestavo ir laimėjimai buvo atmesti. Tas Julijus labai nuvylė ir palaužė jį dvasiškai.

Vilniuj jis dėstė muziką rusų vid. mokykloje, vėl grįžta vargonauti į šv. Mikalojaus bažnyčią, vadovauja universiteto studentų orkestrei, vasarą dar važinėja su koncertais po Lietuvą ir dalyvauja studentiškosiose dainų šventėse. Karštingai kuria, lyg norėdamas iškrauti viską, ko dar tiek dvasioje prisikaupę, bet deja, sveikata eina vis silpnyn. Turėjo dar daug sumanymų, kurių taip ir nespėjo įgyvendinti.

Mirė sulaukęs tik 48 metų, sakydamas: "O kaip dar norisi gyventi".

Užbaigdamas noriu padėkoti G. Kazokienei, kad Juliaus Siniaus gyvenimą iškėlė į šviesą, bet turiu pasakyti, kad neatsimenu jos lankantis mūsų šeimoje. Visą laiką Vilniuje mes gyvenome kartu su Juliaus šeima ir jokia mergaitė iš Kauno nebuvo pas mus apsistojus.

Komp. J. Siniaus gyvenimas nors buvo trumpas, nors nespėjo savo kūrybinę ugnį pilnai išdegti, tačiau paliko gyvą žodį ir melodijas, kurios skamba visame pasaulyje, kur gyvena lietuviai, o Vokietijoje jo giesmės giedamos bažnyčiose vokiečių kalba.

Vilniuje, Antakalny, ant kalno, po šakotais medžiais ant komp. Juliaus Siniaus juodo akmens paminklo iškaltos jo sukurtos gražiausios ir prasmingiausios giesmės - gaidos ir žodžiai:

BLAŠKAISI, SŪNAU, ... , kurią gieda Lietuvoj visose parapijose.

V. Marcinkonytė - Navaraušienė

TĖVIŠKĖS AIDŲ LOTERIJA

G A L I M A L A I M Ė T I :

1. Spalvota TV 34 cm. SANYO, naujas S. P. Šiuškų dovana.
2. Stereo 'Cassette Recorder' SANYO, 4 garsiakalbiai.
3. F. Alf. Ročių medžio inkrustacija, paveikslas.
4. Vyt. Miliausko medžio drožinys, rankšluostinė.
5. F. Alf. Ročių medžio drožinys, koplytėlė.
6. \$ 100 — Jono Daunio dovana.
7. Philips radija su laikrodžiu, nauja, G. Z. Mackevičių dovana.
8. Vytis stilizuota, medžio drožinys, dovanuoja V. Jeršovas.
9. Lietuvaitė, medžio darbas iš Lietuvos dovanuoja Birutė Kavaliūnienė.

Bilietus platina Federacijos Valdyba Melbourne sekmadieniais prieš pamaldas, kitur Federacijos Įgaliotiniai.

Bilietai po \$ 1, visa knygutė 10 bilietų \$ 10.

Loterijos traukimas bus 1986. 6. 15.

(Ne birželio 22 d., kaip skelbta anksčiau).

Lietuvių Namuose Melbourne pietų metu.

Bandykime laimėti — PAREMKIME SAVO SPAUDĄ !

ALK Federacijos Valdyba

A. A. Edvardas Rašymas

Jis mirė širdies liga savo namuose gegužės 2 d. St. Marys - netoli Sydney.

Edvardas Rašymas gimė 1910 m. liepos 19 d. Utenos apskr. Vyžuonų valsčiaus mieste. Augo tarpe dviejų brolių ir sesers I karo sunkiose sąlygose. Mokėsi staliaus amato ir dirbo stalium ligi išėjo į kariuomenę.

Lietuvos kariuomenėje praėjo teoretinį ir praktinį Sanitarijos puskarininkių kursą prie Karo ligoninės Kaune ir gavo Sanitarijos jaunesniojo puskarininkio laipsnį Dr. Basanavičiaus Karo ligoninės sanitarijos puskarininkių mokykloje.

E. Rašymas buvo Vyžuonų Šaulių būrio šaulys, bažnytinio choro dainininkas, Mėgėjų teatro narys. Karui kilus partizanas, savisaugos dalinių karys, vėliau Vietinėje rinktinėje Utenos dviejų kuopų sanitarijos viršininkas, fronte slaugė sužeistus. Nuginklavus Viet. rinktinę išvežtas į Vokietiją kariniams darbams. Karui pasibaigus gyveno anglų zonoje.

Į Australiją atvyko 1948 m. gegužės mėn. trečiuoju transportu, laivu General Black. Atliko darbo prievolę cukrinių nendrių kirtime, vynuogių skynime ir pušų sodinime. Vėliau dirbo Snowy Mountains ir Water Board staliumi.

Nuolatiniam gyvenimui įsikūrė netoli Sydney, St. Marys mieste, kur pats pasistatė namą ir buvo sėslus gyventojas, mėgiamas visų St. Marys lietuvių. Jis buvo aktyvus LKVS "Ramovės" narys. Velionis nuolat rėmė "Dainos" chorą, Tautos Fondą, didžiai pergyvendamas dėl tautos ir savo giminių likimo, kurių dalis žuvę ar ištremti. Lietuvoje liko gyva sesuo

Ona.

Koplyčioje rožančių pravedė ir laidotuvių apeigas atliko bei pamokslą pasakė prel. P. Butkus. Kapinėse atsisveikinimo žodžius tarė: A. Skirka Karių Ramovės, A. Kramilius Tautos Fondo ir Liberalų partijos vardu Br. Nagys, velionį pažinojęs iš Lietuvos, apibūdino jo gyvenimą ir atsisveikino vyžu-

Žuvys laukia žvejų Gippslande

Gipslande žuvys tiesiog iš kailio neriasi, kad kaip nors patekus ant kabliuko. Todėl nutarėme su rengti žvejų suvažiavimą Stratforde per ilgąjį karalienės gimimo dienų savaitgalį birželio 7-8-9 dienomis. Galvojame surengti žvejų varžybas su laimimais trofėjais. Jau turime kelis trofėjus pažadėtus, tai Tautos Fondui remti būrelis per M. Ziogienę ir Šaulių Sąjungos Geležinio Vilko kuopa per p. Lipčių ir pora privačių mecenatų. Šis žvejų suvažiavimas rengiamas paremti "Baltic News" laikraščiu, todėl įvairiais būdais stengsimės uždirbti pinigų. Bus loterija, žvejų dalyvio mokestis, kurį visi nutarsime drauge.

Nuoširdžiai kviečiame visus kuo skaitlingiausiai dalyvauti. Atsivežkite gimines, bičiulius, draugus. Aš nežinau, ar ta kometa kalta, bet šiemet žuvys labai keistai elgėsi. Ungurių, galima sakyti, beveik nebuvo, o dabar prasidėjo jūros žuvų emigracija į mūsų upes. Neseniai vaikai mūsų pačių Avon upėje prigaudė bream, mullett ir flatheads. Visi žvejai atvažiuokit praleisti ilgą savaitgalį savųjų tarpe. O gal ir jonines atšoksime prie laužo, taip, kaip kadaise namie.

niškių bei St. Marys lietuvių vardu, kurių pastangomis, vad. p. Lėverienei, buvo gelėmis papuoštas karstas ir prisidėta prie šermenų arbatėlės.

Apie 70 dalyvių sugiedojo Tautos himną, kuo ir buvo atsisveikinta su velioniu. Palaidotas Sydney Rookwood kapinėse lietuvių sekcijoje. Po laidotuvių šermenys vyko Lietuvių klube.

Ilsėkis Ramybėje. Amžiną jam atilsį. P.N.

Džiugo Tuntas

Tunto štabo posėdis vyko Parapijos Namuose pas Tunto dvasios vadovą s. kun. Pr. Dauknį gegužės 27 d. vakare, susirinkus visiems štabo nariams. Tuntininkas skautas vytytis vyr. skiltininkas Algis Simkus visiems išdalino darbotvarkės lapus ir vyko draugininkų ir draugininkių pranešimai apie atliktus savo darbus, praveistas sueigas. Vadovai ir patys stipriai ruošiasi, sudaro metinius planus, kad sueigos būtų įdomios, kad jaunimas auklėtųsi tarnauti Dievui, Tėvynei ir Artimui.

Išdiskutavus atliktus darbus ir problemas, jau prasideda ruoša tradiciniam Skautų baliui, kuris vyks Melbourne Lietuvių Namų Jubiliejinėje salėje liepos 19 d., šeštadienio vakare. Gaila, kad jau kelinti metai tėvai nesusirenka sudaryti Skautų Tėvų komiteto, tad visi turo to veiklos techniški darbai - stovykla, metinis balius, tunto turto priežiūra krinta ant vadovų pečių. Pasisikirščius ir balius ruošos darbus, Esgav - Etninių skautų sąjungos komiteto pranešimą pateikė v.s. Henrikas Antanaitis, atkreipė dėmesį, kad reprezentuojant savo tuntą visi nariai turėtų būti tvarkingomis, pilnomis uniformomis. Pranešė, kad VII Tautinė stovykla bus ruošiamama Amerikoje 1988 m. Mūsų rajono sekanti vasaros stovykla vyks po Lietuvių Dienų 1987 m. sausio 2-12 dienomis australų skautų stovyklavietėje netoli Wolongongo. Draugininkai jau dabar turi ištirti savo draugovėse kiek vyks į Rajoninę stovyklą. Stovyklos mokestis dar nenustatytas. Po posėdžio prie kavutės aptarta dar ir daugiau skautiško reikalų. Tas metinis skautų balius yra ruošiamas uždirbti tunto veiklai lėšų. Tai energingi mūsų tunto vadovai, skautiškojo jaunimo auklėtojai, ir į posėdžius atvykdami iš toli, kaip Vyta Špokevičius iš Rosebud už 80 kilometrų. Kad taip visi skautų tėveliai būtų pareigingi ir sudarytų Tėvų komitetą, tai mūsų tunto veikla būtų dar iškilesnė. PD

VARPO METINIS BALIUS

Varpo klubo metinis balius vyko Lietuvių Namuose geg. 24 d. Salė buvo pilna sportininkų - "Senųjų vilkų" ir rėmėjų. Taip pat dalyvavo Latvių tautinių šokių grupės jaunimas. Europietiška muzika grojo polkutes ir disco iki paryčio. Maistas buvo puikus, kurį paruošė Valė Balnionienė ir jos pulkas "bitelių". Varpo klubas dėkoja visoms ir fantus loterijai. Vyrų ir moterų krepšinio komandos išpuošė salę, o vyrai vakarine apranga atliko padavėjų darbą pasigrožėtina.

Jaunimo buvo apie 80, o vyresniųjų gal net truputį daugiau. Gražu buvo žiūrėti kaip visi džiaugėsi kartu kaip viena šeima. Varpo klubas dėkoja visiems už atsilankymą ir tikisi visus vėl pamatyti kituose Varpo suruoštuose parengimuose. V.K.K.

PIGIAUSIOS KELIONIŲ KAINOS Į UŽJURIUS

Į Lietuvą ir atgal nuo	\$ 1.430
Iš Lietuvos ir atgal nuo	\$ 1.450
Į Frankfurtą ir atgal nuo	\$ 1.330
Į Frankfurtą per JAV nuo	\$ 1.520
Į Paryžių ir atgal nuo	\$ 1.330
Į Kanadą ir atgal iš Sydney	\$ 1.250
Į Kanadą ir atgal iš Melb	\$ 1.370
Į JAV ir atgal (per Tokijo)	\$ 1.850
Į JAV ir atgal iš Melb. nuo	\$ 1.280
Į P. Ameriką ir atgal nuo	\$ 1.750
Aplink pasaulį nuo	\$ 1.700

- Į Lietuvą ir atgal per Tokijo, Belgradą, Varšuvą, Amsterdamą, Frankfurtą, Kopenhagą - arba per Helsinkį į Taliną.
- Iš Varšuvos į Vilnių ir atgal traukiniu.
- Vilniuje leidžia būti tik 5 naktis (6 dienas).
- Keliaukite Qantas, United, KLM, Lufthansa, Continental, Singapore Airlines, Japan Airlines ir TAA, ANSETT Australijoje pigiausiomis kainomis per akredituotą IATA, AFTA kelionių biurą.
- Užpildau dokumentams blankus nemokamai į Lietuvą ir giminėms iš Lietuvos, taip pat vizoms.
- Parūpinu draudimą, kelionės čekius, viešbučius ir t.t.
- Bilietus išrašom vietoj. 24 metų patyrimas, Jūsų kelionės sėkmingumo garantija.
- Atstovaujame Australijoje daugelį lėktuvų bendrovių neskrendančių į Australiją, kaip antai: IBERIA, TWA, SABENA, AIR LANKA, AIR MALTA, FINNAIR, taip pat EURAILPASS (15 dienų \$ 395, 21 diena \$ 500, 1 mėnuo \$ 620, 2 mėn. \$ 850).

Kreipkitės pas ALG. ŽILINSKĄ

tiesioginiai, laišku arba telefonu.

CONCORDE INTERNATIONAL TRAVEL

(Akredituotas IATA, AFTA)

541 KING STREET, WEST MELBOURNE (prie Liet. Namų)
Telef. 329 6833. Vakaraš 583 4258.

Asmeniškios dovanos giminėms Lietuvoje

Po naujų pertvarkymų ir taisyklių pakeitimo siuntiniams į Lietuvą siųsti, dabar vėl galima paremti savo artimuosius pasiunčiant jiems naudingų dovanų.

Šių metų pradžioje siūlome šiuos dovanų siuntinius.

1986 - 1.

Vyriškas arba moteriškas bliusonas - anorakas, velvetinės "Wrangler" firmos džinsinės kelnės, vyriški arba moteriški sportiniai batai firmos "Adidas".

Šio siuntinio kaina pasiunčiant oro paštu \$ 160.

1986 - 2.

"Adidas" firmos sportinis kostiumas, sportiniai batai firmos "Adidas", vyriškas arba moteriškas megstinis, vyriškas arba moteriškas bliusonas - anorakas, velvetinės arba denim medžiagos džinsinės kelnės firmos "Wrangler" arba "Levi".

Šio siuntinio kaina su pašto išlaidomis \$ 280.

SUDAROME TESTAMENTUS, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus į Lietuvą praktiškiausiu ir naudingiausiu PAVELDĖTOJUI BŪDU.

Dėl visų smulkių informacijų ir patarimų prašome rašyti:

Z. Juras

11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB, England. Tel. 01 460 2592.

I Š M Ū S Ų P A R A P I J Ų

M E L B O U R N A S

Birželis - Švč. Jėzaus Širdies mėnuo. Nepamirškime maldos į Švč. Jėzaus Širdį. Ši penktadienį yra kaip tik Švč. Jėzaus Širdies šventė. (Neprivaloma).

Religinei Šalpai aukojo: kun. Stasys Gaidelis SJ \$ 50, Ona Aleknienė \$ 10, Vincas ir Eugenija Stagiai \$ 50, NN \$ 100. Tėviškės Aidams Liudvikas Bučelis \$ 50, Vincas ir Eugenija Stagiai \$ 50. Ačiū labai visiems aukotojams!

Už a.a. Balio Dičiūno vėlę mirties 13-tose metinėse birželio 8 d. šv. Mišias užprašė jo žmona Kazimiera Dičiūnienė ir už a.a. Kosto Viliaus Bernaičio vėlę mirties 5-tose metinėse.

Už a.a. Birutę Bužinskienę mirties 5-tose metinėse šv. Mišias užprašė jos vyras Alfonsas Bužinskas, jos mama Bronė Juodeškienė ir Kunciūnienė.

● **Canberra.** Industrijos, komercijos ir technologijos ministras senatorius Button pranešė, kad didina importo kvotas iš komunistinės Kinijos ir bus privežta tekstilės gaminių, medžiagos, drabužių, avalinės, nors tai sukels pikto Australijos vietinei gamybai.

Antanas Budrionis, 63 m. amžiaus, po ilgos ligos mirė gegužės 29 d. Po laidotuvių šv. Mišių Sacred Heart bažnyčioje Oakleigh birželio 2 d. palydėtas į Springvale kapines.

Tėviškės Aidų loterijos traukimas bus birželio 15 d. (ne 22 d.) Liet. Namuose p.p., nes Trėmimų minėjimas iš Estų Namų atkeltas į mūsų Lietuvių Namus ir bus birželio 15 d.

Petras Naujokaitis perkeltas į Winston ligoninę, 33 Burke Road, Malvern East.

Geelonge Išvežimų minėjimo pamaldos birželio 22 d. 9.30 val. šv. Jono bažnyčioje.

TEVIŠKĖS AIDŲ pranešimas Melbourn prieš ir po lietuviškų pamaldų priima Parapijos Kiosko vedėjas F. Sodaitis. Jam galima įteikti skelbimus, pranešimus, užuojautas, padėkas ir per jį apsimokėti.

Auksinė apyrankė pamesta birželio 1 d. mūsų šv. Jono bažnyčioje ar šventoriuje. Kas radote malonėkite paskambinti tel. 25 6030. Už gražinimą bus atlyginta.

o o o

A. A. JONUI LIUTIKUI

iškeliavus amžinybėn, jo žmoną Oną nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

B. O. Duobai

A. A. JONUI LIUTIKUI

mirus, jo žmoną Oną liūdesio valandoje nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Bruožių šeima

Mielą dainininką

Juožą Bruožį ir šeimą nuoširdžiai užjaučiame dėl jo brolio Jono mirties Lietuvoje.

Melbourn Dainos Sambūris

A. A. ANTANUI BUDRIONIUI

mirus, gilią užuojautą reiškiam jo žmonai Bronėi, dukrai Reginai su šeima bei artimiesiems.

Ona ir Stasys Šeduikiai

Iš mano atsiminimų iš belaisvės laikų **A. A. ALGIRDAS KRUŽAS** mus belaisvius globojo. Jam Amžiną Atilsį sakome mes, buvę kariai, kurių jau daug išėjo amžinybėn, liūdime netekę tokio tauraus lietuviu. 1945-1946 jis lankė lietuvius kareivėlius, patekusius į amerikiečių belaisvę, rūpinosi mūsų likimu Belgijoje ir Vokietijoje, kad nepatektume į rusų rankas. Grįžę iš belaisvės jo dėka radome pastogę ir maistą Unros Hanau stovykloje ir įjungė į bendrą lietuvių darbą, ypatingai į futbolo sportą, nes jis ir jo brolis buvo geri futbolistai. Labai gaila, kad Dievas per anksti jį pašaukė, bet jis paliko puikų sūnų, gerą lietuvių, skautų vadovą. Mes visi, buvę Algirdo Kružo globoje liūdime kartu su jo šeima ir linkime širdingiausios užuojautos jo žmonai Viltis, sūnui Petru ir broliui Vokietijoje.

Stasys Lipčius, 81 Raglan St. Daylesford Vic. 3460

MELBOURNE

IŠVEŽIMŲ MINĖJIMAS

Pranešame visiems Melbourn ir apylinkių lietuviams, kad šįmet Pabaltiečių Tarybos (Baltic Council of Victoria) organizuojamas mums skaudžių įvykių - Trėmimų į Sibirą prasidėjusių prieš 45 metus ir besitęsusio pokario laikais, įvyks birželio 15 d., sekmadienį, 2.30 val. p.p. Lietuvių Namuose.

Pagrindinis kalbėtojas, šalia kitų garbingų svečių, bus Roger F. Shipton MP, Liberalų partijos federalinio parlamento narys, buvęs parlamento gynybos komiteto pirmininkas, gerai žinąs sovietų sistemą ir jų apgaulę, klaidingus siekimus.

Po oficialios dalies pabaltiečių menininkai atliks muzikinę programą.

Visus lietuvius kviečiame gausiai dalyvauti, prisimenant mūsų brolius ir seses tremtinius - apie 285.000, iš kurių tik maža dalis jau palieję grįžo į Lietuvą. Buvo išvežta iš Pabaltijės valstybių apie 570.000 žmonių.

Ryšium su Černobyl branduolinės stoties katastrofa buvo pasiųsta telegrama sovietų ambasadoriui Canberroje, o kopijos pasiųstos Australijos užsienio reikalų ministeriui ir mums draugiškiems žurnalistams.

Dėl žydų iškeltų kaltinimų per spaudą ir radiją "Baltic Council of Australia" jau padarė tam tikrus žygius žydų bendruomenės vadovybei ir federaliniam parlamentui.

K. A. Žilinskas
Pabaltiečių Tarybos pirmininkas

RAMOVĖNAMS !

Pranešame narių ramovėnų žinia, kad LKVS Ramovės Melbourn skyriaus valdyba birželio 22 d., sekmadienį, 2.30 val. p.p. Melbourn Liet. Namų Bendruomenės salėje šaukia visuotinį - metinį narių susirinkimą šia darbotarke: susirinkimo atidarymas, prezidiumo kvietimas - rinkimai, mandatų komisijos rinkimai, pereinamo susirinkimo protokolo skaitymas ir jo

priėmimas, valdybos pranešimai - pirmininko, išdininko, revizijos komisijos, diskusijos dėl pranešimų ir jų tvirtinimas. naujos skyriaus valdybos ir revizijos komisijos rinkimai, einašieji reikalai, klausimai ir sumanymai, susirinkimo uždarymas.

Narių dalyvavimas būtinas. Nurodytų laikų nesusirinkus reikiama narių skaičiui, po pusės valandos šaukiamas susirinkimas bus skaitomas teisėtu, nežiūrint dalyvaujančių narių skaičiaus.

LKVS Ramovė Melb. Sk. V-ba

PENSININKAMS !

Pensininkų Sąjungos valdyba organizuoja dešimties dienų išvyką į "Surfers Paradise". Numatoma išvykti liepos 10 d. ir grįžti atgal liepos 20 d. Kelionė į ten ir atgal ir apsigyvenimas kainuos \$ 270 asmeniui. Kitos kelionės detalės galima sužinoti iš J. Petrašiūno tel. (03) 232 5034. Ši išvyka yra organizuojama Sąjungos nariams, tačiau yra nemaža galimybių ir ne nariams. Prašom norinčius registruotis iki liepos 1 dienos, skambinant virš paminėtą telefono numerį.

ML Pensininkų Sąjungos Valdyba

Baltistikos studijų dešimtoji konferencija vyko gegužės 20-31 dienomis Wisconsinio amerikiečių universitete, Madison mieste. Konferencijai, kurią rengė Baltistikos studijų ugdymo draugija ir baltistikos studijų centras Wisconsin universitete, buvo parinkta pagrindinė tema: Baltai už Pabaltiję ribų". Konferencijoje dalyvavo baltistai iš įvairių pasaulio kraštų. Surengtos trys parodos: Baltistika Wisconsinio universiteto bibliotekoje, esto Ivar Ivask grafikos ir fotografijos darbai ir baltų imigracijos istorija.

LRTV

P A D Ė K A

Mylimam vyrui ir broliui A.A. Juozui KALNĖNUI iškeliauvus amžinybėn, gilią padėką reiškiam kun. Dr. P. Daukniui už rožinio pravedimą koplyčioje, prel. P. Vaseriui už gedulingas šv. Mišias ir palydėjimą į kapines, taip pat visiems tarusiems atsisveikinimo žodžius.

Nuoširdi padėka visiems laidotuvių dalyviams, taip pat aukojusiems šv. Mišias, vainikus, aukojusiems lietuviškoms organizacijoms, pareiškusiems užuojautą žodžiu bei spaudoje, tuo palengvindami sunkias liūdesio valandas.

Gili padėka Čelnų ir Petrauskų šeimoms, kurios aukojosi ir stengėsi mums padėti Juozo ligos metu ir paskutinėse jo gyvenimo valandose. Taip pat p. Radzevičienei iš Adelaidės.

Ačiū giedojusiems bažnyčioje Juozo draugams. Ačiū visiems.

Žmona E. Kalnėnienė, Brolis K. Kalnėnas

Melbourno lietuvių teatras "AUŠRA" kviečia visus vėl pamatyti garsiąją Keturakio komediją

AMERIKA PIRTYJE

birželio 8 d., sekmadienį, 2.30 v. p.p.

MELBOURNO LIETUVIŲ NAMUOSE

Pelno dalis - Jaunimo Kongresui

Įėjimas \$ 5, pensininkams ir moksleiviams \$ 2.5.

Vaikams iki 12 metų veltui.

ADELAIDE

LIETUVOS RELIGINEI ŠALPAI

Besisukant aukojimų rate per eilę metų jau esame išsamonię, kurios rinkliavos seka po kurių. Mes, adelaidskiai, kad neužmirštume, tas rinkliavas popiečių ir kitais pavadinimais esame įtraukę savo parengimų kalendoriuje. Todėl ir parama Lietuvos religinei šalpai, nors šiais metais ir nebuvome paraginti Federacijos valdybos, buvo gražiai suorganizuota mūsų lietuviškoje parapijoje, tam reikalui skiriamas gegužės 25-tos sekmadienį.

Lietuvos religinei šalpai rinkliavos pranašumą prieš kitas rinkliavas itin tikinamai propagavo bažnyčioje kun. J. Petraitis, parapijos biuletenis "Šventadienio balsas". Propaganda buvo padaryta ir lietuviškoje radijo valandoje. Visa tai prisidėjo, kad tą sekmadienį bažnyčią beveik pilnai užpildė tikintieji, prie bažnyčios aukų lapais renkantiems plačiau atverdami pinigines.

Po pamaldų gausiai susirinkusios Liet. kat. centro salėje pasitiko ALK Moterų d-jos kukliai, bet skoningai paruošta parodėlė, kurioje prie nulaužto kryžiaus buvo išdėlioti slaptai Lietuvoje leidžiami leidiniai, Sibiro kančių prisiminimų knygos, siena papuošta sąžinės kankinių nuotraukomis.

ALK Moterų d-jos valdybos tai dienai paruošti pietūs su didesniu valgių pasirinkimu, todėl ir pietaujantių netrūko. Didelį parapijiečių dosnumą rodė ir loterijai suaukotų

fantų gausa. Loteriją organizavo Parapijos taryba, o ją pravedė Tarybos parengimų komisijos vadovas V. Opulskis. Salėje vyko ALK Moterų d-jos valdybos suorganizuota kepinių mugė, kurioje šeiminių suneštų skanumynų buvo didžiulis pasirinkimas.

Kada visos rinkliavos skardinės buvo surinktos ir pinigai suskaičiuoti, paaiškėjo gražus rezultatas — Lietuvos religinei šalpai Adelaidėje surinkta \$ 2,242,70. Bet tai dar ne galutinė suma, nes aukos ir toliau tebeplaukia. Jas priima klebonas kun. J. Petraitis.

PRP.

ATEITININKAI SEKMINĖSE

Sakoma, jei žmogus neatvers savo sielos grožiui, jis jam nepadarys įspūdžio; jei žmogus neatvers džiaugsmui, jis pradings nepalietęs jo sielos. Ypač sielos atvirumas svarbus Sekminėse, kada prieš 2000 metų ant apaštalių galvų ugnies liepsnomis kritusios Dangaus palaimos dovanos ne tik Evangelijoje likusiu vaizdu, bet realiai Kristaus pažadais, plevėna virš kiekvieno tikinčiojo, laukdama jo sielos atsivėrimo.

Tokio atvirumo nuotaikas Adelaidės ateitininkai pažadino gegužės 17 d. Pr. Pusdešrio paruošta radijo valanda, kurioje kun. J. Petraitis, MIC, gražiai paruošta kalba buvo atskleista gilioji Sekminių religinė prasmė, o prof. St. Šalkauskio 100-ojo gimtadienio minėjime buvo prisimintas mūsų tau-

tos didysis ideologas, minties milžinas, Gyvosios dvasios sąjūdžio kūrėjas ir Sekminių ugnies dalintojas. Programą su kontraversinės muzikos įtarpais radijo bangomis perdavė dr. V. Bardauskaitė ir Pr. Pusdešris.

Tos pačios dienos vakare ateitininkai susirinko šv. Kazimiero bažnyčioje dalyvauti jų užprašytose Mišiose, kuriose pasakytame pamokslu kun. J. Petraitis gražiu ugnies fizinių savybių sugretinimu su Sekminių liepsnomis suteikė Sekminių stebuklui suprantamesnį vaizdą. Mišiose skaitinius skaitė J. Stepanas, ypač specialiais kreipiniais Tikinčiųjų maldoje, Mišių aukoje gražiai įderino ateitininkų prasmingus prašymus. Mišiose auką atnešė V. J. Rupinskai.

Sekdami pirmųjų krikščionių pavyzdžiu, pamaldose dalyvavę susirinko klebonijos valgomajame V. Rupinskienės suorganizuotoje vakarieneje - agapėje. Čia programą pradėjo ir pravedė nuosirdžiu žodžiu at-kų vicepirmininkas V. Janulis, prisiminęs po Europą keliaujančią pirmininką A. Kubilių ir at-kų šeimos tradicijas. Vakarieniaujant tartame žodyje kun. J. Petraitis pabėrė eilę įžiūrimų Šventosios Dvasios dovanų apraiškų šventųjų gyvenimuose. At-kų federacijos igaliojimas Australijoje J. Stepanas savo kalba šv. Rašto tiesas surišdamas su gyvenimu kėlė reikalą išeiti už savo šeimos ir savos parapijos vartų ir ten nešti atsinaujinimo dvasią. Pr. Pusdešris paskaitytuose savo eilėraščiuose nupiešė du kontrastiškus Sekminių vaizdus - Sekmines proto šaltyje ir Sekmines tikėjimo ir jausmų šilumoje. Visi dalyvavę vakarieneje įsijungė ateitininkų dabarties problemų svarstyme, ypač pasigesdami savo tarpe jaunimo, kuris, nors ir būdamas at-kų sąrašuose, laikosi atokiau nuo bet kokios veiklos. Buvo kalbėta taip pat apie Sekminių šilumos reikalingumą ir amžiumi vyresniems. Agapė buvo užbaigta sugiedant ateitininkų himną.

Apaštalai buvo susirinkę uždarame kambaryje laukdami šv. Dvasios dovanų. Jas gavę išėjo skelbti Kristaus mokslą. Adelaidės ateitininkai Sekminių išvakarėse taip pat buvo susirinkę uždaroje patalpoje. Ar mes gavome tiek Gyvosios Dvasios dovanų, kad jomis patys sušildyti turėtume ką dailinti ir savo aplinkoje, parodys rytojūm prasidedanti gyvenimo tėkmė.

PRP.

ADELAIDĖS KRONIKA

ALK Moterų draugijos ruošiamas tradicinis Šiupinys, kūrėjams parašius vaidinimus ir kupletus, dainininkams parinkus linksmas dainas, jau perėjo į antrą ruošos fazę, visa tai perdavus režis. V. Opulskiui, kuris iš tos kvatojančios mozaikos repeticijose jau pradėjo lipdyti vientisą programą. Ją turėsime progą pamatyti ir išgirsti birželio 7 d. Liet. kat. centro salėje.

Yra gandų, kad lygiagrečiai yra ruošiamas kita Šiupinio ekstraktinė programa eksportui į Melbourną.

ŽINIŲ PABIROS

"Šluota", populiarus juokų žurnalas okupuotoje Lietuvoje, savotiškai pagerbė "Tėviškės Aidų" bendradarbi daktarą Kunčą. Kovo 5 d. numeryje Jonas Lukoševičius perspauzdino iš "Pasaulio Lietuvio" Dr. Kuncos straipsnio "Tėvynės pagalba kelių beiškant" nemažai ištraukų. Aišku, gale padarė savo išvadą, kuri pateisina straipsnio dalinį perspauzdinimą. Ta išvada tvirtina, kad Dr. Kunca turi būti arba kvailas arba draugas, komunistas, nes sutinkas su priešalkoholine kova Lietuvoje ir noris skelbti tiesą apie Sovietų Sąjungą. "Žinių Pabiros" mano, kad toks spaudos bendradarbiavimas irgi yra naudingas. Pavergti broliai bent šiek tiek sužino apie mus, nors ir su pagalba Lukoševičiaus komentaru.

Maskva iki šiol neskelbė apie radioaktyvumo aukštį Lietuvoje po Černobyl nelaimės. "Žinių Pabiros" užpildo šią spragą: radioaktyvumas Lietuvoje pasiekė 500 kartų aukštesnį už normalų.

Suomijoje rasta daugybė išmirusių pavasarį sugrįžusių iš Afrikos paukščių. Jie žuvo nuo radioaktyvių spindulių apnuodijusių Europą po Černobyl nelaimės.

Neseniai baigėsi komunisto Aarons radijo serija apie "Nazis in Australia". Iš jo "surastų" neva 150 nusikaltėlių jis išvardino vos keletą. Nei vienos lietuviškos pavardės, nors jis buvo aptersęs Lietuvos vardą spaudoje.

Senato pirmininkas John Button atsakė senatoriui Don Chipp, kad vyriausybė nemano paskirti "Royal komisiją" nacių ieškojimui šiame krašte, nes tam trūksta konkrečių faktų, įrodančių, kad tokių karo nusikaltėlių būtų įvažiavęs žymesnis skaičius.

Amerikos ekonomistas prof. Murray Wolfson pranašauja, kad po 3-4 metų apsiginklavimo lenktynių Sovietų Sąjunga būtų priversta jas sustabdyti ir pripažinti savo pralaimėjimą.

Dokumentas nr. 4027 iš "National Archives" su rugsėjo mėn antros dienos data (1944 m.) praneša Vašingtonui vokiečių socialistų vado W. Brandt nuomonę apie ateities Vokietijos rytų sieną. Brandt galvojo, kad buvęs Danzigo koridorius ir maža dalis Rytų Prūsijos turėtų būti gražinta Vokietijai. Likusi Prūsijos dalis su Karaliaučiaus miestu būtų atiduota Lenkijai. Lietuva tokiu atveju būtų apsupta lenkų.

LIETUVIŲ RADIO

VALANDĖLĖS

ADELAIDĖ 5EBI - FM šeštadieniais nuo 9 v. iki 10 v. ryto.

CANBERRA 2XX ketvirtadieniais 7.30 val. vak.

MELBOURNE 3EA sekmad. 11 val. ryto, pirmad. 6.30 val. p.p.

SYDNEY 2EA šeštadieniais 10-11 val. prieš pietus.

BRISBANE 4EB kiekvieną ketvirtadienį 4.30 val. vak.

PERTH 6NR kas trečią antradienį 6.30 val. vak.

LIETUVIŲ KOOPERATINĖ KREDITO DRAUGIJA
„TALKA“ LTD.

● Moka už indėlius (deposits) 9% metinių palūkanų.

Už terminuotus indėlius:	nuo \$ 100	iki \$ 20.000	— 13%
Aukštesni procentai mokami automatiškai pasiekus nustatytas sumas.	nuo \$ 20.000	iki \$ 50.000	— 14%
	nuo \$ 50.000	ir daugiau	— 15%

Už terminuotus indėlius su mėnesiniais procentais - 12%. Šioje sąskaitoje turi būti nemažiau \$ 3.000. Procentai išmokami kas mėnesį. Neatsiėmus įstaigoje, po mėnesio pasiunčiami į namus.

Terminuoti indėliai priimami tik pilnais \$ 100 ir turi išbūti iki finansinių metų galo, t. y. birželio 30 d. Už atsiimtus term. ind. metų bėgyje — 6%. Procentai užskaitomi už kiekvieną pilną kalendorinį mėnesį finansinių metų gale ir irąšomi į einamąsias sąskaitas. Už įnašus (shares) iki 17% dividendų.

● Teikia paskolas iki \$ 30.000 įkeičiant nekiln. turta, asmenines paskolas su garantuotojais iki \$ 5000 ir be jų iki \$ 2000. Procentai už visas paskolas užskaitomi kas 3 mėn.

● Įstaiga veikia:

Melbourne šeštadieniais nuo 10 iki 2 val. pp., sekmadieniais nuo 1.30 pp. iki 3 val. pp., Lietuvių Namai, 50 Errol St., North Melbourne. Tel. 328 4957.

Informacijos dar teikiamos pirmadieniais ir antradieniais nuo 9 val. ryto iki 2 val. pp.
Pašto adresas: "TALKA", Box 4051, GPO, Melb. 3001.

Adelaidėje sekmadieniais nuo 1 iki 3 val. p.p. Lietuvių Namuose. Pašto adresas: TALKA, Lietuvių Namai, 6 Eastry St. Norwood, SA 5067.

Sydneyje sekmadieniais nuo 2 val. iki 4 val. pp. Lietuvių Klubo patalpose 16 - East Terrace, Bankstown NSW.

TIKROS KATALIKŲ LAIDOTUVĖS

Mes tikime, kad mūsų uždavinys yra ne tik laidotuvės sutvarkyti profesionaliai ir ramiai, bet taip pat suprasti ir pagerbti suinteresuotų žmonių jausmus ir užtikrinti, kad laidotuvių sutvarkymas yra prasmingas ir tinkamas.

Tobin Brothers Pty. Ltd.
Funeral Directors.

North Melbourne: 189 Boundary Rd., 3051. 329 6144
Frankston: 232 Cranbourne Road, 3199. 789 6766
Glenroy: 111 Wheatsheaf Road, 3046. 306 2044
Malvern: 1382 High Street, 3144. 509 4720
Noble Park: 505 Princes Highway, 3174. 546 7644